

velesil. Resna volja do miru širokih plasti prebivalstva vseh držav, ki trpe vsled vojske, neujljivo zblizanje v posameznih spornih vprašanjih, kakor tudi splošno spravljuješe ozračje nudijo, kakor se zdi, c. in kr. vladi jamstvo v gotovi meri za to, da mogoče v korist miru podzvati novi korak, ki upošteva na tem polju dozdej pridobljene izkušnje, nudi možnost uspeha.

Avstrijska-ogrška vlada je zato sklenila, da napoti vse vojskujoče — prijatelja in sovražnika — na pot, ki jo smatra hodno in jim predlaga, naj s svobodnim izmenjavanjem misli preiskujejo, ako so dani tisti predpogoji, ki morejo kazati na uspešno skorajšno uvedbo mirovnih pogajanj.

C. in kr. vlada je v ta namen danes povabila vlade vseh vojskujočih se držav k zaupnemu in neobveznemu dogovoru v kakem kraju nevtralnega inozemstva in je nanje naslovila noto, ki je v tem smislu sestavljena.

S posebno noto se je naznanil omenjeni korak sveti stolici in se je apeliralo na papeževo zanimanje za mir. O demarši so se dalje obvestile tudi vlade nevtralnih držav.

Trajni, tesni stik, ki obstoja med štirimi zveznimi velesilami, jamči, da zavezniki Avstrije-Ogrske, katerim se stavlja predlog na enaki način, dele v noti razvijane nazore.

Besedilo note velesilam.

Mirovna ponudba, katero so naslovile velesile četverozveze 12. decembra 1916 svojim sovražnikom in katere spravljljivih temeljnih misli niso nikdar opustili, pomenja kljub odklonitvi, ki jo je doživela, važno poglavje v povestnici sedanje vojske. K razločku prvih dveh in pol vojnih let je stalo vprašanje miru od tistega trenutka naprej v središču evropske, da takorekoč svetovne razprave in jo je od takrat v vedno večji meri zaposlovalo in nadvladovalo. Po vrsti so skoraj vse vojskujoče se države vedno zopet poprijele besede o vprašanju miru, o njegovih gojih in pogojih. Črta razvoja razprav ni bila enotna in trajna, temeljni nazori so se menjavali pod vplivom vojaškega in političnega položaja in ni vsaj do zdaj privedla do prijemljivega praktično uporabljivega splošnega izida. Vsekakor moremo, neodvisno od teh kolebanj, pribiti, da se je razdalja obeh nazorov v velikem in v celoti nekoliko približala, da se kljub nedvomljivim nadaljevanjem obstoja odločnih dozdej nepremostljivih nasprotstev kaže odvratanje od marsikaterih najekstremnejših konkretnih vojnih smotrov in da se pojavlja v gotovi meri soglasje v splošnih temeljnih načelih svetovnega miru. Nedvomno je, da se v obeh taborih v širokih plasteh ljudstva narašča volja miru in spoznanju. Primerjatev svoječasnega sprejema mirovnih predlogov četverozveznih velesil pri njenih sovražnikih s poznejšimi izjavami odgovornih državnikov, kakor tudi neodgovornih, toda politično nikakor neuplivilnih osebnosti, potrjuje označeni vtis.

Približanje vojnih smotrov.

Medtem ko so, da navajamo zgled, staveli zavezniki v odgovoru predsedniku Wil-

sonu zahteve, ki so merile na razkosanje Avstrije-Ogrske, na zmanjšanje in globoko segajoče notranje preosnovno nemške države in ukončanje evropskega posestnega stanja Turčije, so pozneje prenaradili zahteve, katerih uredničenje mora imeti predpogoj v premagljivi zmagi, ali so jih deloma opustili.

Pred približno enim letom je minister Balfour v angleški spodnji zbornici podani izjavi pripoznal izrecno, da mora Avstrija-Ogrska sama rešiti svoja notranja vprašanja in da ne more nihče od zunaj naložiti Nemčiji ustave. Minister Lloyd George je izjavil pričetkom letošnjega leta, da ne spada k vojnim smotrom zaveznikov razkosati Avstrijo, oropati turški državi njene evropske dežele in posegati v notranjosti Nemčije. Simptomatično je tudi, ker je minister Balfour v decembru 1917 kategorično odklonil nazor, češ, da se je kdajkoli angleška politika zavzemala za ustvaritev samostojne države v ozemljih Nemčije na levem bregu Rena. Izjave osrednjih velesil niso nikdar pripuščale dvoma, da vodijo le obrambni boj za nedotakljivost in važnost svojih ozemelj.

Izrazitejše kakor na polju konkretnih vojnih smotrov je dozorelo približanje nazorov glede na vodilne smeri, na katerih temeljih naj se sklene mir in zgradi bodoči red Evropi in svetu. V tej smeri je začrtal predsednik Wilson v svojih govorih 12. februarja in 4. julija t. l. temeljne stavke, ki niso zadeli pri njegovih zaveznikih na ugovor in njih dalekosežni uporabi se najbrže tudi s strani četverozveznih velesil ne bo ugovarjalo s predpogojem, da bo uporaba splošna in združljiva z življenskimi koristimi prizadetih držav. Vsekakor se mora pomisliti, da ne zadošča soglasje v splošnih temeljnih stavih, marveč da gre tudi za to, da se sporazumemo o njih tolmačenju in o njih uporabi glede na posamezna konkretna vprašanja vojske in miru.

Nepooblaščen opazovalec ne more dvomiti, da se je v vseh vojskujočih državah brez izjeme želja po sporazumnem miru okrepla, da si vedno bolj pribija pot prepričanja, da mora nadaljevanje krvave borbe spreminiti Evropo v kup razvalin in jo tako izčrpati, da bo njen razvoj desetletja oslabljen, ne da obstoja jamstvo odločitve z orožjem, nakar se je z obeh strani v štirih letih zaman stremilo za ceno stvarnih žrtev, trpljenja in naporov.

Kako dobiti pot in način, ki napotita in končno dosežeta uspeh? Obstoja li resni vidik, da se doseže smoter, če se nadaljuje razprava o mirovnem vprašanju po dosedanjem načinu? Nismo srčni dovolj, da pritr-dimo zadnjemu vprašanju.

Dosedanje prerekanje o miru.

Prerekanje z enega javnega odra drugemu, ki se je godilo dozdej med državniki raznih dežela je bilo dejansko le serija samogovorov. Predvsem je manjkalo neposrednega stika. Govor in protigovor nista segla eden v drugega; govorniki so govorili mimo eden drugega. Na drugi strani so dani temeljni spoznanja, ki so sposobni, da odvrnejo od Ev-

rope polom samomornilnega nadaljevanja vojske, se mora vsekakor izbrati drugačen način, ki omogočuje neposredno ustno razmotrivanje zastopnikom vlad — in le med njimi. Predmet razmotrivanju in medsebojnemu pojasnilu naj tvorijo tako nasprotujoči si nazori posameznih vojskujočih se držav, kakor tudi splošna načela, ki morajo tvoriti temelj miru in bodočim razmeram med državami, o katerih je mogoče predvsem poskusiti doseči sporazum z vidikom na uspeh.

Kakor hitro se doseže edinstvo o temeljnih načelih, naj se tekom dogovorov poskuša njih konkretna uporaba in rešitev v posameznih vprašanjih miru. Upamo, da ni nikjer med vojskujočimi pomisleka proti izmenjavanju misli v opisani obliki. Vojskina dejanja se ne prekinjejo. Pogovori bi šli le tako daleč, v kolikor bi jih smatrali udeleženci, da nudijo uspeh. Zastopane države bi zato ne trpele nobene škode. Niti misliti ni, da more izmenjavanje misli škodovati reči miru, more ji marveč le koristiti. Kar se ne posreči prvič, se lahko ponovi, kar morebiti vsaj pojasni nazore. Gore starih pomot je mogoče odstraniti, privedejo se lahko k prebitju mnogi novi nazori, reke zadržanega človekoljubja bi se odprle, v katerih toploti bi ostalo vse bistveno, izginilo bi marsikatero protislovje, kateremu se danes prisoja prevelika važnost.

Prepričani smo, da so vsi vojskujoči se dolžni človeštvu, da skupno preiskujejo, če je mogoče zdaj po tolikih letih požrtvovalnega, a neodločenega boja, katerega celi tek kaže na poravnava, da se konča strašna borba.

C. in kr. vlada zato predlaga vladajočim vseh vojskujočih se držav, naj k zaupnemu in neobveznemu razgovoru o temeljnih načelih, v kakem kraju nevtralnega inozemstva in v bližnjem času, o čemur se morajo še skleniti dogovori, odpošljejo delegate, katerim se naroče, naj naznanijo nazor svojih vlad o obrazloženih načelih, da sprejemajo enaka obvestila, kakor tudi odkritosrčno in prostodušno naprosijo in podele pojasnila o vseh točkah, ki se morajo precizirati.

C. in kr. vladi je čast, da vlado s prijaznim posređovanjem Vaše ekscelence prosi, da obvestilo izročiti blagovolite vladi

Avstrijska mirovna nota papežu.

K.-B. Dunaj, 16. septembra. C. in kr. zunanje ministerstvo je dne 14. t. m. poslalo apostolskemu nunciju Msgr. Valfrédi Borz o noto, ki se glasi:

„Po štirih letih nezasilanega borenja in stražnih žrtev, boj, ki opustoša Evropo še ni prinesel nobene odločitve. C. in kr. vlada, ki jo je vodil vedno duh spravljlivosti, katerega je izražala že v svoji noti 12. decembra 1916, je sklenila, da se približa vsem vojujočim se državam in jih povabi, naj pripravijo pota častnemu miru potom zaupnega in neobveznega izmenjavanja misli.

C. in kr. vlada se ob tej priliki spominja najhvaležnejše dalekosežnega poziva, ki ga je Njegova Svetost papež lani poslal vsem vojujočim v opominom, naj iščejo sporazuma in zopet žive med seboj v bratski slogi.

V gotovem prepričanju, da sveti oče tudi danes, hrepeni po tem, da bi bilo trpeče človeštvo kmalu zopet deležno blagoslova miru, upamo trdno, da bo spremljeval s simpatijo naš korak in da ga bo s svojim na cellem svetu pripoznanim moralnim vplivom podpiral.

Prešteti te misli, naprošamo Vašo ekscelenco, blagovolite o priloženem besedilu note obvestiti Njegovo Svetost.“

Die „militärischen“ Erfolge Feindl. Bombenangriffe auf das deutsche Heimatgebiet: Bombentreffer in einem Privat-Wohnhaus in Darmstadt.

„Vojaški“ uspehi sovražnega bombnega napada na nemško pokrajino. Bombni učinek na neki privatni hiši v Darmstadtu.

Ali si že naročil „Štajerca“?

Vojna.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka. K.-B. Dunaj, 12. septembra. Uradno se danes razglaša: Italijansko bojišče. Ob tirolski fronti mestoma patroljski boji.